

№ 20-1-413

від "24" липня 2020 р.

**Прем'єр-міністру України
Шмигалю Д.А.**

Щодо наглядових рад державних
акціонерних товариств

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Федерація роботодавців України - найбільш впливове об'єднання українського бізнесу, що представляє інтереси понад 8500 підприємств, які в сукупності генерують 70% ВВП України і дають роботу понад 5 млн. людей, засвідчує Вам свою повагу і звертається з приводу наступного.

З ініціативи Федерації роботодавців України 23 липня 2020 року відбувся круглий стіл на тему: «Роль, місце, значення та ефективність наглядових рад в управлінні державними акціонерними товариствами, здійсненні контролю та регулювання діяльності їх виконавчих органів». У дискусії взяли участь представники Федерації роботодавців України, інших громадських організацій, виробничих компаній, акціонерних монопольних товариств, засобів масової інформації, народні депутати, відомі політики, науковці, експерти, блогери та інші.

Учасники дискусії одностайно відмітили, що започаткована у 2015 році амбітна програма реформ державного сектору економіки, зокрема у частині створення та функціонування професійних, незалежних від втручання політиків і чиновників, наглядових рад на стратегічно важливих підприємствах не досягла рівня міжнародних стандартів і відповідно не дала належного результату.

Нагадаємо, що у 2019 році в країні діяли 44 акціонерних товариства, у статутному фонді яких понад 50% акцій прямо або опосередковано належать державі. Наглядові ради є у 32 акціонерних товариствах, в статутному капіталі яких 50% акцій належать державі. Іноземці становлять більшість в наглядових радах стратегічних державних компаніях АТ «НАК «Нафтогаз», АТ «Укрзалізниця», держбанках.

Захмарні заробітні плати членів наглядових рад, непрозорість їх встановлення в сукупності з законодавчо непередбаченою відповідальністю за прийняті рішення, не тільки суперечать рекомендаціям ОЕСР, але і нівелюють сам принцип незалежності членів наглядових рад. Замість незалежності наглядових рад, з урахуванням членства в них представників нерезидентів, у державних акціонерних компаній фактично запроваджено не тільки зовнішній вплив, а й зовнішнє управління. З урахуванням важливості для економіки держави таких монопольних, це вже питання не економічної площини, а національної безпеки.

Учасники круглого столу переконані, що держава повинна привести структуру управління сферою державної власності у відповідність до національних інтересів України.

З огляду на викладене та з метою удосконалення управління об'єктами державної власності, просимо Вас, шановний Денисе Анатолійовичу:

встановити конкретні цілі діяльності для кожного суб'єкта державного сектору економіки, де діють незалежні наглядові ради;

затвердити критерії оцінки досягнення наглядовою радою загалом та кожним її членом вищезазначених цілей діяльності суб'єктів державного сектору економіки;

затвердити форму типового договору, що укладається з незалежним членом наглядової ради, із встановленням відповідальності за невиконання встановлених цілей діяльності суб'єкта державного сектору економіки;

скасувати можливість виконувати повноваження незалежного члена одночасно у кількох стратегічно важливих державних підприємствах;

переглянути склад незалежних наглядових рад стратегічно важливих державних підприємств із негативними результатами їх діяльності;

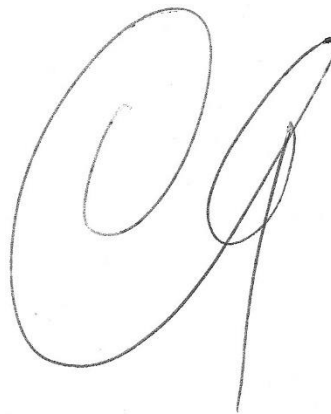
доручити відповідним органам центральної виконавчої влади підготувати проекти змін до деяких законодавчих актів України, окрема до Законів України «Про управління об'єктами державної власності», «Про банки і банківську діяльність», «Про акціонерні товариства», постанов Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2008 року «Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки», від 10 березня 2017 року №142 «Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі», від 4 липня 2017 року № 668 «Про затвердження Порядку визначення умов оплати послуг та компенсації витрат членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі» та ін.;

враховуючи критичну ситуацію в АТ «Укрзалізниця» виділити розгляд діяльності її наглядової ради в окреме питання для обговорення та врегулювання.

Додаток: Рекомендації роботодавців щодо діяльності наглядових рад державних компаній на 2 арк.

З повагою

Голова Ради

Д. Олійник

РЕКОМЕНДАЦІЇ

роботодавців щодо діяльності наглядових рад державних компаній

Проаналізувавши за участю роботодавців, народних депутатів України, провідних вітчизняних експертів у сфері управління державною власністю та відповідними галузями економіки стан досягнення цілей, поставлених започаткованою у 2015 році, за підтримки міжнародних партнерів, амбітною програмою реформ державного сектору економіки, зокрема у частині створення та функціонування на стратегічно важливих підприємствах, які не планується приватизувати, професійних, незалежних від втручання політиків і чиновників наглядових рад, а саме:

*зробити процес управління державними підприємствами прозорим, професійним та ефективним;

*забезпечити призначення незалежних наглядових рад за результатами конкурсних відборів, усунувши корупціогенні складові;

*залучити провідні компанії з пошуку керівних кадрів для якісного відбору фахових кандидатів до процесу пошуку і оцінювання кандидатів тощо,

змушені констатувати, що позитивних змін в управлінні державними стратегічними підприємствами, на що була спрямована реформа, так і не відбулося, а в більшості випадків управління цими підприємствами погіршилось, про що свідчать їх фінансово-економічні показники.

Мета впровадження найкращих світових практик управління державними підприємствами не досягнута, і країна в цьому питанні знаходиться ще надто далеко від рівня міжнародних стандартів.

Крім того, розмір виплат незалежним членам наглядових рад не відповідає світовим стандартам та аналогам. А статус громадян інших держав у окремих членів наглядових рад позбавляє їх можливості належно виконувати свої функції, що пов'язані, зокрема, з допуском до державної таємниці, і відповідно погоджувати стратегії розвитку підприємств, важливих для національної безпеки і оборони України.

Впевнені, що держава повинна привести систему управління сферою державної власності у відповідність до національних інтересів України.

З метою відновлення ефективного управління на стратегічно важливих державних підприємствах, звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією невідкладно за своєю засіданні (на яке запросити народних депутатів України) розглянути питання про результати реформи системи управління стратегічними підприємствами державної власності та впровадження незалежних наглядових рад у державних компаніях (банках) та за наслідками розгляду вжити термінових відповідних заходів, зокрема:

встановити конкретні цілі діяльності для кожного суб'єкта державного сектору економіки, де діють незалежні наглядові ради;

затвердити критерії оцінки досягнення наглядовою радою загалом та кожним її членом вищезазначених цілей діяльності суб'єктів державного сектору економіки;

затвердити форму типового договору, що укладається з незалежним членом наглядової ради, із встановленням відповідальності за невиконання встановлених цілей діяльності суб'єкта державного сектору економіки;

скасувати можливість виконувати повноваження незалежного члена одночасно у кількох стратегічно важливих державних підприємствах;

переглянути склад незалежних наглядових рад стратегічно важливих державних підприємств із негативними результатами їх діяльності;

враховуючи критичну ситуацію в АТ «Укрзалізниця» виділити розгляд діяльності її наглядової ради в окреме питання для обговорення та врегулювання.

Звернутися до Голови Верховної Ради України та керівників усіх депутатських фракцій (груп) з пропозицією до початку четвертої сесії Верховної Ради розробити узгоджену законодавчу ініціативу, спрямовану на усунення недоліків реформи корпоративного управління у державному секторі економіки, започаткованої Законом України від 02.06.2016 № 1405, яка б передбачала, серед іншого:

впровадження адаптованих до українських реалій найкращих світових практик корпоративного управління, заснованих на Керівних принципах ОЕСР з корпоративного управління для підприємств з державною участю;

скасування виключних повноважень наглядових рад товариств державного сектору економіки, які не можуть бути вирішені загальними зборами акціонерів (зборами учасників), у разі виникнення розбіжностей між цими органами управління;

встановлення мінімальної частки та кількості незалежних членів у наглядових радах суб'єктів державного сектору економіки у відповідності із законодавчими вимогами, що встановлені для публічних акціонерних товариств;

врегулювання питання участі іноземців у складі наглядових рад стратегічно важливих державних підприємствах відповідно до вимог національної безпеки України;

підвищення кваліфікаційних та репутаційних вимог до незалежних членів державних компаній та удосконалення механізмів їх залучення до цієї діяльності;

забезпечення призначення інших членів наглядових рад органами державного управління відповідно до їх повноважень, та покладення на них відповідальності за якість корпоративного управління компанією в процесі досягнення стратегічних цілей, визначених Кабінетом Міністрів України, як акціонером цих компаній.

Пропонуємо закріпити зазначені позиції юридично та внести відповідні зміни до деяких законодавчих актів України, спрямованих на удосконалення управління об'єктами державної власності, зокрема, до Закону України «Про управління об'єктами державної власності», «Про банки і банківську діяльність», «Про акціонерні товариства» та постанов КМУ від 03.09.2008 «Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки» та від 10.03.2017 №142 «Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі» та інші.